

Belgin en Heleen ontmoetten elkaar onlangs op een vergadering. Uit nieuwsgierigheid naar elkaar begonnen ze een briefwisseling per mail. Van een toevallige ontmoeting naar vriendschap.

Hallo Belgin,

beste Heleen

Belgin, links en Heleen rechts.

Hallo Belgin,

Ik ben opgegroeid in een klein dorp in Nederland. Ik liep, onderweg mijn vriendinnetjes oppikkend, naar school. Na schooltijd speelden we op het schoolplein en als de eerste moeder riep voor het eten, treuzelden we nog even. Maar we gingen allemaal thuis eten. Je ging niet zo snel bij een ander kind eten, alleen soms als er een verjaardag werd gevierd. Toen ik tien werd, kwam er een nieuw kind bij me in de klas, Rifka. Rifka woonde bij mij in de straat. Ik weet nog wel dat Rifka heel lekker rook. Ik speelde met haar. Mijn broer zei na een tijdje: Rifka is bruin. En ik zei: ja. Tot ik weer verhuisde was Rifka mijn vriendin. Hand in hand ontdekten we samen de spannende wereld om ons heen.

Als ik nu rondkijk in mijn werk- en privé-situatie zie ik veel 'Rifka's'. Ze hebben veel verschillende thuislanden en levenswijzen. En godsdiensten. Sinds 11 september is er veel veranderd. Ik moet je heel eerlijk zeggen, dat ik het in het begin niet zo in de gaten had. Misschien is dat wel typisch Nederlands. Ik hoorde mensen veel en geëngageerd discussiëren. Over allochtonen, over allochtoon zijn, over islam en moslim zijn. Wat me wel opviel is dat het vaak hard tegen hard werd in een discussie. Emotioneel. Mensen die zichzelf en elkaar indelen in voor en tegen. Weet je wat ik heel moeilijk vind, Belgin? Dat ik het niet goed kan invoelen. Ik denk dat ik door de vele gesprekken met mensen die ik heb gehad, over hoe het is om hier als vluchteling, asielzoeker, onge-

wenste vreemdeling te zijn een heel eind kan komen. Maar ergens is er een stukje waarin ik mensen niet tegemoet kan komen. Ik snap bijvoorbeeld niet dat jonge vrouwen en mannen die zijn geboren in Nederland zich nog steeds allochtoon voelen. Ik snap niet waarom moslims zo op een hoop gegooid worden, zonder dat er onderscheid wordt gemaakt. Zonder vragen te stellen. Waarom is alles zo verhard sinds 11 september? Of zie ik 'het gevaar' niet? Ben ik zo'n koele Noord Europeaan? Waarom lukt het maar niet om mensen een plekje te geven in deze samenleving?

Je krijgt mijn hartelijke groeten en ik hoop snel van je te horen,

Heleen Woelders. ■

Beste Heleen,

Toen ik jouw brief las, moest ik even terugdenken aan mijn geboorteplaats in Turkije. Het was ook een klein dorp in Turkije. Omdat ik op mijn zesde naar Nederland ben gekomen en er daarna een lange tijd niet meer heen kon, ben ik heel veel beelden kwijtgeraakt. Het enige wat ik me nog wel kan herinneren is dat wij als kinderen in onze berg speelden en dat ik het er erg fijn vond. Van de ene dag op de andere dag zat ik

in Nederland. Mijn ouders waren zo druk bezig met de voorbereidingen voor het vertrek naar Nederland, dat ze compleet vergeten waren om mijn zus en mij in te lichten. Keer op keer verschijnt mij weer het beeld van onze aankomst in Nederland. Een huilende moeder, omdat ze drie van haar kinderen in Turkije achterliet, geen bergen, geen kinderen om mee te spelen. De mensen spraken ook nog

eens een andere taal. Maar toch waren er mensen die hun best deden om het ons naar de zin te maken. De Nederlandse vrienden van mijn vader kwamen regelmatig op bezoek. Toevallig woonde hun zoon ook bij ons in de buurt. Die kwam ook vaak met zijn gezin bij ons langs. Voor mij waren ze een soort familie. Mijn vaders vrienden waren erg lief voor ons en ze waren er ook echt altijd als we ze nodig hadden.

Deze vriendschap leek zo normaal.

Anno 2004 zie ik dat de mensen geen interesse in elkaar hebben. Allochtonen die een zeer goede opleiding achter de rug hebben, kunnen niet aan een geschikte baan komen. Kinderen spelen over het algemeen met kinderen met dezelfde culturele achtergronden. Er is sprake van witte en zwarte scholen. Toen ik op de basisschool zat, ging je naar een school uit de buurt. Het was geen tijd van afspraken maken om met elkaar te kunnen spelen. Je kwam elkaar op straat tegen en dan ging je samen spelen.

Je ziet verder dat allochtonen heel vaak moeite doen om bijvoorbeeld hun burens gedag te kunnen zeggen. Op het schoolplein brabbelen deze burens een 'moet-hallo' heel snel uit hun mond. 'Moet-hallo' is meer een brabbelwoord om toch maar iets te zeggen uit fatsoen, alhoewel je uitstraalt dat je het niet graag wilt zeggen en geen toenadering zoekt.

Ik voel me anders, maar ik voel me wel

Hallo Belgien,

Je brief heeft me geraakt. Omdat ik er pijn uit voel. Ook omdat ik me vaak verantwoordelijk voel dat mensen niet wat beter met elkaar omgaan. Dat is denk ik ook één van de redenen dat ik het werk doe wat ik doe. Ik probeer zo nu en dan een heel erg klein verschil te maken. Een paar maanden geleden zijn we met ons interculturele vrouwen centrum verhuisd naar een wijkcentrum. We hebben daar wel ons eigen gedeelte, maar maken ook gezamenlijk met de buurt gebruik van een aantal ruimtes. Van tevoren was er wel

thuis in Nederland. Als ik in Turkije ben, dan vind ik daar de sfeer, de vriendelijkheid erg leuk. Maar dan mis ik mijn familie, vrienden, mijn huis en de omgeving in Nederland. Eenmaal terug in Nederland, dan mis ik weer de zon, de vriendelijkheid, de rust.

Of ik me allochtoon voel is afhankelijk van de situatie waar het om gaat. Bijvoorbeeld als twee Nederlandse burens elkaar wel opzoeken, uitbundig met elkaar praten en lachen en mij alleen met moeite een 'Hallo' gunnen, dan voel ik mij allochtoon. Of als ik gevraagd word waar ik vandaan kom en een Nederlandse stad noem en ik zie dat ze niet tevreden zijn met het antwoord (want je ziet er immers anders uit en dus zul je ook wel niet uit een Nederlandse stad komen. Zou ik misschien toch niet Spaans zijn?) Ik weet heel goed dat sommige mensen het niet zo bedoelen, maar na 29 jaar komt het gewoon erg hard over. Die mensen weten helemaal niet dat ik hier al zo lang woon. Bepaalde vragen verwacht ik gewoon niet meer. En als ik er dan wel

wat tegenstand. Mensen wisten niet wat hen te wachten stond, allemaal vrouwen erbij en dan ook nog uit veel verschillende culturen. Ik heb er toen voor gekozen om niet teveel uit te gaan leggen. Alle angsten en/of vooroordelen tot in den treure bespreken, of ze nu kloppen of niet ... ik heb inmiddels de ervaring dat als je zaken gewoon laat gebeuren dat het met een beetje sturing wel goed gaat. En dat is ook zo. Niet al moeilijkheden zoeken voordat ze er zijn.

Weet je Belgien, ik voel me vaak zo machteloos. Omdat de verharding in alles me zo tegenstaat. Waarom zijn mensen zo ongeïnteresseerd in elkaar? Waarom wil iedereen het beste van het beste hebben en kan er zo weinig gedeeld worden?

Wat je schrijft over het 'hallo' dat mensen zeggen, zonder verder contact te maken, dat herken ik wel. Mensen reageren denk ik vaak uit angst. Misschien heeft 11 september een onderliggend, sluimerend gevoel bij veel mensen wak-

mee wordt geconfronteerd, ja, dan doet dat even pijn.

Ik merk ook dat er nu kreten geroepen worden, die voorheen niet te horen waren. De media laten nu waarschijnlijk meer toe. Misschien waren zij onze beschermengelen en is daar ook een verhardingscultuur ontstaan. Ook ik begrijp niet dat moslims op één hoop worden gegooid. Ik ben geen strenggelovige, maar mijn ouders wel. Als ik die term hoor, gebruikt in de negatieve sfeer, dan denk ik meteen aan mijn oude ouders, die tot nu toe nooit maar nooit iemand hebben gekrenkt. Ze zijn zeer geliefd in hun straat, vanwege hun betrokkenheid bij de medemens. Maar op de tv hoor je steeds de aanslagen zijn gepleegd door moslims enz. Ik heb dan zin om te roepen tegen de media, gebruik alstublieft een andere term, maar vooral geen moslim.

Groetjes en tot gauw,
Belgin Keles. ■

ker gemaakt.

Er is in de media natuurlijk een beeld gecreëerd, van fundamentalistische mensen, moslims. Dat zijn de vijanden. De éénzijdige beelden van fundamentalisten, weet je nog wel, kort na de aanslagen heeft daar denk ik ook aan bijgedragen. Televisiebeelden van volwassen mannen en jongetjes die het goed vonden dat er zoveel mensen dood waren. Bin Laden die opriep om nog meer aanslagen te gaan plegen. Aanhangers van hem die totaal verstopt achter hoofdoeken de meest verschrikkelijke dingen zeiden.

Dat moet er ingehakt hebben bij mensen.

En omdat mensen niet willen of kunnen zoeken naar de waarheid, die er waar-

schijnlijk ergens tussenin ligt, krijg je dus allerlei excessen. Als mensen dan iemand met een hoofddoek zien, dan concludeert men dat die ook wel 'zo' zal zijn. Wat dat dan ook moge zijn. Of als mensen jou zien, denken dat ze alle vragen zomaar aan je kunnen stellen. Maar een oplossing zoeken of een begin daarmee maken vind ik moeilijk. Want angst is vaak niet realiteit, maar is wel onzichtbaar aanwezig. En de beeldvorming over allochtonen en moslims die

ons dagelijks wordt voorgeschoteld is niet erg genuanceerd. Er mag tegenwoordig alles worden gezegd. Dat vind ik geen goede zaak.

Je mag zeggen dat Nederland vol is. En ik hoor het ook bij ex-vluchtelingen hoor! Die hier zijn en mogen blijven. Dan schrik ik echt.

Dan denk ik: waar gaat het heen? Ik maak me zorgen over hoe het over tien jaar is. Mijn kinderen moeten in die wereld leven, die mijn generatie gecreëerd heeft.

Eigenlijk zie ik dagelijks zoveel onzekerheid, angst bij mensen. Hoe kunnen en moeten ze hun leven inrichten?

Hoe voel je je als jonge allochtone vrouw en je moet meedoen aan een speelproject voor je peuter? Hoe voel je je als je kind op een zwarte school zit

en het niveau niet overeen komt met andere scholen?

Misschien ga je je dan ook wel afzetten tegen alles en iedereen die anders is, of voelt als jezelf. Ik weet het niet, ik zie wel een levensgroot probleem. Sorry Belgin, ik hoop dat je mijn brief niet te problematisch vindt, maar ik zou zo graag een begin maken met werken aan de oplossing. Hoe denk jij over dit alles?

Met zeer hartelijke groet, Heleen. ■

Hoi Heleen,

Het was niet mijn bedoeling om je pijn te laten voelen. Ik heb altijd de behoefte gehad om ook de andere kant van het verhaal te vertellen, omdat het ook een verhaal is van zoveel anderen. Er was pijn, maar ook weer trots en herinneringen die je dierbaar waren. Het enige wat ik heb gemist is iets van ons huis in Turkije of nog onze oude kleren.

We zijn eigenlijk vanuit het niets weer naar iets gegaan en daar ben ik erg trots op. Ik ben trots op mijn ouders, die de stap durfden te nemen om hun geboorteland te verlaten voor de toekomst van hun eigen kinderen. We waren blij om hier te zijn, maar ook verdrietig om datgene wat achtergelaten moest worden.

Je vindt het opmerkelijk dat zelfs allochtonen zeggen dat Nederland vol is. Dat schrikt mij soms ook af. Maar soms ook begrijpelijk. In een geval werden een paar Turkse gezinnen uit een bepaalde wijk zo maar in een wijk geplaatst waar rust was, waar de mensen elkaar al jaren kennen en ook contact hebben met elkaar. De buurt voelde zich door het gedrag van de nieuwe bewoners bedreigd en er ontstonden spanningen, die soms ook te maken hebben met de culturele achtergrond van die bewoners. Het lijkt net op jullie

verhuizing, maar ik neem aan dat jullie geen overlast hebben bezorgd. In mijn casus ontbrak een goede dialoog tussen de buurt en de het woningbouwbedrijf. Bewoners werden absoluut niet betrokken bij de plaatsing van zoveel nieuwe bewoners. Er wordt onvoldoende gecommuniceerd en uitgelegd.

Een Nederlandse vrouw vertelde mij eens dat het ze het niet mee eens was met al die activiteiten die voor een paar vrouwengroepen in hun wijk werden georganiseerd. Zij vond dat de Nederlandse vrouwen daarmee vergeleken veel te weinig kregen aangeboden. Ik was blij dat deze vrouw het mij durfde te vertellen. Ik had het idee dat ze ook namens andere autochtone vrouwen sprak. Van de allochtone groep

hoorde ik weer dat zij een keer ontbijtend hadden georganiseerd voor autochtone vrouwen, maar niemand kwam opdagen. Ik zie veel worstelingen, maar tegelijkertijd ook hele kleine initiatieven die juist een grote bijdrage leveren aan interculturele ontmoetingen. Vaak zijn het de initiatieven die zowel door autochtonen als allochtonen zijn georganiseerd, die zeer succesvol zijn. De verschillende culturen vullen elkaar eigenlijk heel goed aan. De ene groep kan bijvoorbeeld ontzettend goed in stresssituaties reageren, terwijl de ander heel goed kan plannen. Beide groepen hebben in één geval veel van elkaar geleerd.

De oplossing zit dus bijvoorbeeld in het samen organiseren van activiteiten. Activiteiten die ze na aan het hart liggen en zelf mogen bedenken en invullen. Praatjes vullen geen gaatjes, geen woorden, maar daden. Daar het volgens mij om.

Weet je Heleen, hoe denk ik over dit alles was jouw vraag aan het eind. Eigenlijk heel simpel: leven en laten leven. Wil je weten wat ik hiermee bedoel?

Groeten, Belgin. ■

